

FREDSBEVARING I MIDTØSTEN – KONSEPTET FOR FREMTIDEN?

ved

Generalmajor Tryggve Tellefsen
Sjef for Multinational Force and Observers, Sinai

Herr Formann

Ærede forsamling.

La meg først få slutte meg til gratulantene og ønske Oslo Militære Samfund lykke til i jubileumsåret. Et Samfund som gjennom sitt virke og sitt tidsskrift har bidratt til informasjon og påvirkning innen et vidt spekter av militærfaglige spørsmål og skapt debatt om vår forsvars- og sikkerhetspolitikk. Lykke til videre!

Slide nr 1 (Åpningsbilde)

Med mitt foredrag i kveld tar jeg dere ca 4000 km sør- og litt østover ned til Sinai og "**The Multinational Force and Observers**" **MFO**, en multinasjonal fredsbevarende styrke ulik andre fredsbevarende operasjoner som er knyttet til resolusjoner og mandat fra FN's sikkerhetsråd.

Jeg har vært sjef for styrken i Sinai siden april 1997. Det er nesten på dagen 16 år siden General Fredrik V. Bull-Hansen 2 april 1984 holdt sitt foredrag med tittelen "**Fred bak sikre grenser?**" fra denne talerstol om denne multinasjonale styrken som ble satt inn i Sinai for å sikre fredsavtalen mellom Egypt og Israel av 26 mars 1979.

Som styrkens første Force Commander var han sentral i planleggingsprosessen fra oktober 1981, og organiserte styrkene som ble tilført fra elleve deltakerland. MFO var operativ i Sinai 25 april 1982. Dette var en kritisk forutsetning for at Israel ville trekke seg tilbake fra den siste delen av et Sinai som hadde vært under deres kontroll siden 6-dagerskrigen i 1967 og at dermed fredsavtalen kunne fullbyrdes. Egypt har siden 1982 feiret denne dagen, 25 april, som Sinais frigjøringsdag.

Generalløytnant Fredrik V. Bull-Hansen overlot kommandoen av den fredsbevarende styrken til generalløytnant Egil Ingebrigtsen 27 mars 1984. Han var Force Commander frem til 30 mars 1989. Fra den tid og til jeg overtok, har MFO hatt Force Commander fra New Zealand, Nederland og Australia. Norge har siden starten bidratt med 4 - 5 offiserer hvert år til MFO. Få, men til gjengjeld i viktige stillinger som operasjonssjef, personellsjef og i liaison. Vår forsvarssjef General Sigurd Frisvold var for eksempel generalløytnant Bull-Hansens første militære assistent i Sinai. De norske offiserers solide innsats i MFO gjennom alle disse årene har vært betydelig.

Det operative konsept som ble utarbeidet av generalløytnant Bull-Hansen og hans stabsoffiserer og videreutviklet under ledelse av Generalløytnant Ingebrigtsen er det som i dag betegnes som **MFO-konseptet**. Jeg gikk selv en god skole som sjef for operasjonsstaben i 1987/88 under generalløytnant Ingebrigtsen som Force Commander.

I tittelen på foredraget har jeg valgt å antyde "**Et Konsept For Fremtiden?**" I dette ligger ikke at jeg nødvendigvis tror på en "blåkopi" av 1980 -tallets MFO-modell for fremtidens fredsbevarende

styrker. Imidlertid har MFO-konseptet som sikkerhetsarrangement mellom Egypt og Israel sett fra mitt ståsted, vist seg effektivt, troverdig og tillitsskapende.

Dette er noen sentrale målsetninger for enhver fremtidig fredsbevarende operasjon om den skal kunne betegnes som vellykket og på sikt gjøre seg overflødig. Jeg vil trekke frem erfaringer som jeg mener spesielt har bidratt til at den multinasjonale fredsbevarende styrken i Sinai lyktes med sitt oppdrag.

VIDEO 5 MIN

La meg igjen understreke at MFO's oppgaver er å overvåke en fredsavtale som er underskrevet av to identifiserbare og ansvarlige parter, Egypt og Israel. De har i fellesskap gjort MFO ansvarlig for overvåking av et sikkerhetsarrangement og gjennom et mandat konkretisert hensikten med operasjonen.

SLIDE NR 2 - Kart over Sinai

Sinai eller Sinai-halvøya som den ofte betegnes, har en geografisk utstrekning fra byen El-Arish ved Middelhavet i nord, til sydspissen Sharm El Sheik, ved Rødehavet på ca 450 km. Grovt sett en distanse som fra Trondheim til Oslo. I sør strekker den smale Akabagulfen seg 200 km nordøstover til havnebyen Eilat i Israel og Akaba i Jordan. Ved innseilingen til Akabagulfen ligger Tiran-stredet og Tiran-yøene, like trangt å passere som eksempelvis Oscarsborg og Drøbaksundet ute i Oslofjorden. I sørvest ligger Suezgulfen.

Fra grensen mellom Israel og Egypt i øst til Suezkanalen i vest er avstanden ca 250 km. Totalt dekker Sinai et areal på ca 61 000 km², eller over to ganger så stort som Israel selv medregnet Gaza-stripen, Vestbredden og Golanhøydene. Temperaturen i juli / august kan komme opp i over 50°C og ned til frysepunktet i den nordlige delen om vinteren. Mount Sinai, det høyeste fjellet i Sinai på 2637 meter, kan enkelte vinterdager være dekket med snø, men nedbørsdage i løpet av et år i Sinai kan telles på to hender. Det er sandstormene i vinterhalvåret som klimatisk sett innvirker sterkest på vår operative virksomhet. Sterkt redusert sikt i såvel timer som dager, og sanddyner som sperrer veier.

Sinai også kalt den eneste landfaste "bro mellom Asia og Afrika" har ligget der gjennom årtusener hvor folk og armeer har beveget seg, men så karrigt at få har slått seg ned. En "ny" strategisk betydning fikk imidlertid Sinai ved åpningen av Suezkanalen i 1869.

Etter den andre verdenskrig og fra første dag av nasjonalstaten Israel's opprettelse i 1948 var Sinai arena for militære operasjoner og kriger mellom Egypt og Israel omtrent hvert tiende år. Den siste, Yom Kippurkrigen i 1973, eller som Egypterne kaller den, "The War of Ramadan".

Den overraskende Egyptiske operasjonen og militære seire under krigen, ga Egypt fornyet selvtillit og nasjonal stolthet. Det var nok med på å gi President Mohamed Anwar El Sadat tro på dialog og forhandlinger med Israel om en frigivelse av Sinai. En lang forhandlingsprosess startet og mest kjent er President Sadats politisk sett modige reise til Israel, og samtalene med Statsminister Menachem Begin og talen til Knesset 2 november 1977. Samtalene mellom Sadat og Begin startet en prosess hvor den amerikanske presidenten Jimmy Carter spilte en sentral rolle gjennom de vellykkede Camp David forhandlingene i 1978.

Senere samme år ble som kjent disse to visjonære og modige statsmenn, Egypts president Mohamed Anwar El Sadat og Israels statsminister Menachem Begin tildelt Nobels Fredspris.

SLIDE NR 3 - Avtalen underskrives

26 mars 1979 ble fredsavtalen mellom Egypt og Israel underskrevet i Washington.

President Sadat fikk aldri se fredsavtalen fullbyrdes da han ble skutt og drept av sine egne soldater under en militærparade i Kairo 6 oktober 1981. Fredsavtalen av 1979 forutsatte at FN skulle stille militære styrker og observatører for å overvåke avtalen.

Det ble snart klart for sikkerhetsrådets president at Sovjetunionen ville komme til å nedlegge veto i sikkerhetsrådet mot en FN resolusjon om å etablere en fredsbevarende FN-styrke. Dette ble meddelt partene 18 mai 1981.

Med reell fare for at dette kunne velte hele fredsavtalen og stanse de pågående tilbaketrekninger av israelske styrker fra Sinai, som var forutsatt fullført i april 1982, ble Egypt og Israel i samarbeid med USA enige om snarest å ta skritt for å etablere en alternativ multinasjonal styrke utenfor FN og med USA som garantist.

En egen protokoll ble undertegnet i Washington 3 august 1981 og tillagt fredsavtalen. Med dette ble den "The Multinational Force and Observers" til, som en selvstendig internasjonal fredsbevarende nyskaping, men med det samme oppdrag, rettigheter og forpliktelser som var forutsatt for en fredsbevarende FN-styrke. Kopi av protokollen ble overlevert FN's Generalsekretær for "registrering" som det heter i teksten.

SLIDE NR 4 - Oppdraget

OPPDRA

- *THE MFO SHALL HAVE A VISIBLE PRESENCE IN ITS AREA OF RESPONSIBILITY TO OBSERVE, REPORT, AND VERIFY ANY ACTIVITIES THAT COULD THREATEN THE STABILITY OF THE "TREATY OF PEACE" AND TO FACILITATE TRUST BUILDING MECHANISMS BETWEEN THE PARTIES.*
- *SYNLIG TILSTEDEVÆRELSE*
- *BLI SETT - OPSERVERE, RAPPORTERE OG VERIFISERE.*
- *TILRETTELEGGE FOR TILLITSSKAPENDE TILTAK.*

Egypt, Israel og USA forpliktet seg til hver å dekke en tredjedel av utgiftene. Senere har Japan, Sveits og Tyskland sluttet seg til som giverland og støtter MFO økonomisk. I dag er MFO's budsjett på 51 mil \$.

En interessant observasjon som General Bull-Hansen trekker frem i sitt foredrag om denne fasen, er at nykommeren, MFO på den internasjonale politiske og juridiske arena, med ganske vide fullmakter overfor nasjonalstater og med USA som eneste garantist, ikke skapte større vanskeligheter i det å bli internasjonalt akseptert.

Et tilstrekkelig antall land syntes å trekke den dobbeltkonklusjon, at i arbeidet mot fred i Midt-Østen, er fred mellom de to mest innflytelsesrike og militært sett sterkeste Midt-Østen statene, Israel og Egypt et første avgjørende skritt og et primærmål som et handlingslammet FN på den tid ikke kunne tillates å stoppe! Det har heller ikke senere vært fremmet sterke innvendinger mot MFO.

Protokollen beskriver ledelsesstrukturen for MFO. Director General er gitt ansvar for den overordnede styringen av MFO. Han har fullmakt til å handle utad på MFO's vegne, og i forhold til deltakerlandene, er amerikanske statsborger og har sitt hovedkvarter i Roma, Italia. Force Commander, en offiser med generals rang og annen nasjonalitet enn Director General, har kommando og operativ kontroll over alle militære enheter og sivile som inngår i styrken i Sinai. USA innstiller til stillingen som Director General, mens Director General har ansvaret for å ansette Force

Commander. Partene skal ha seg forelagt kandidatene til begge disse lederstillingene for approbasjon. Force Commander rapporterer direkte til de to partene Egypt og Israel, og til Director General. Her ligger, slik jeg erfarer det som Force Commander, en vesentlig styrke i MFO konseptet. Et fastlagt og respektert ansvar og en enhetlig kommando og ledelse i en multinasjonal fredsbevarende styrke tror jeg er en av forutsetningene for at den skal kunne være effektiv og få et troverdig forhold til de parter den rapporterer til.

SLIDE NR 5 - Liaisontjenesten

Jeg har en egen liaisonstab i hovedkvarteret for denne kontakten med partene.

Egypt og Israel har egne militære liaisonstaber underlagt hovedkvarterene i Kairo og Tel Aviv og med kontorer på begge sider av grensen. Liaisonstabene ledes av hver sin general som er de to jeg har daglig kontakt med og rapporterer til. Mange av rapportene er knyttet til overvåkingsoppdraget i mandatet og følger innarbeidede regler og prosedyrer. Imidlertid, og kanskje enda viktigere, skaper dette veletablerte liaisonsystemet mellom de to partene og MFO med daglig kontakt på flere nivåer en atmosfære for samarbeid og et forum for problemløsning og krisehåndtering. I dag nytter Egypt og Israel seg av dette liaisonsystemet lang ut over sikkerhetsarrangementet med MFO.

Jeg ser positive resultater, små og noen større, i dette partnerskap nesten hver uke i Sinai. Her "gror" det frem en gjensidig tillit mellom partene Egypt og Israel som MFO bruker betydelige ressurser på å støtte.

SLIDE NR 6 - Deltakerland

Deltakerlandene, som begge parter vil godkjenner, har fra starten i 1982, stort sett vært fra de samme elleve nasjoner. Styrker fra USA ble først en del av MFO etter at protokollen av 3. August 1981 ble underskrevet og USA ble garantist for fredsavtalens gjennomføring.

I dag har vi tre infanteribataljoner, en fra Colombia, en fra Fiji og en fra USA. En marineenhet med tre patruljefartøyer fra Italia, et Twin-Otterfly med mannskap og teknikere fra Frankrike, en transport og ingeniøravdeling fra Uruguay, en forsyningsbataljon fra USA hvor det inngår en helikopterskvadron med 10 helikoptre, et transportkompani og et sykehus. Canada, Australia og New Zealand stiller med stabsoffiserer og spesialister i hovedkvarteret. USA stiller også til disposisjon en sivil observatørgruppe. Som nevnt har Norge utenom meg, 5 offiserer i styrken med bla. sjef operasjonsstab, sjef personellstab som meget sentrale stillinger.

Totalt består MFO i dag av ca 1900 militære og 600 sivile. Ca 100 tilhører internasjonale sivile staber som arbeider ved hovedkvarteret i Roma, ved MFO-kontoret i Cairo og Tel Aviv og i Sinai. Under en internasjonal kontraktør arbeider Ca 500 egyptere på kjøkken, brannstasjon, vedlikehold osv. i to leirer.

BILDE NR 7 - KART OVER SONENE

Sikkerhetsarrangementet i fredsavtalen deler Sinai og grenseområdet på israelsk side inn i 4 soner med spesifikke militære begrensninger.

KLIKK

I sone A, det vestre Sinai opp mot den strategisk viktige Suezkanalen og langs Suezgulfen, kan Egypt ha en mekanisert infanteridivisjon, totalt inntil 22 000 mann. Spesifikke begrensninger er lagt på bla. antall stridsvogner, pansrede kjøretøy og artillerienheter.

KLICK

I sone B, den midtre del av Sinai er begrensningen 4 lett bevæpnede egyptiske grensebataljoner med hjulkjøretøy og opp til 4000 mann.

KLICK

Sone C, det østre Sinai, er den demilitariserte sonen. Et ca 30 km bredt landområde som strekker seg fra Middelhavet på egyptisk side ned langs den 228 km lange grensen til Israel og ned langs Akababukta til Tiranstredet, er MFO's Gruperingsområde. Her kan kun lokalbefolkningen og sivilt egyptisk politi være tilstede for å ta seg av sivile ordensfunksjoner og kontrollere de tre grensestasjonene med Israel, Rafah, Nizzana og Taba.

BILDE NR 8 - SONE D

I sone D, en 3 km bred stripe på den israelske siden av grensen, kan den israelske militære styrken ikke overstige 4 infanteribataljoner, med et begrenset antall personellkjøretøy og maksimalt 4000 soldater.

KLICK

Styrken opererer ut ifra to hovedleirer i sone D. Hovedkvarteret i nord, ved El Gorah og en mindre leir i sør ved Sharm El Sheikh. Operativt sett er landområdet i sone C på over 450 km delt i 3 bataljonsteiger.

Fiji i nord, Colombia i den midtre sektor og amerikanerne i sør. Bataljonene bemanner til sammen 30 observasjons- og veiposter (OP/ CP). Fra disse permanente posisjonene sendes natt og dag ut motoriserte veipatroljer og fremskutte OP'er. Tiranstredet er en trang og strategisk viktig inngang til Akabagulfen og Israels havneby Eilat. Sperret av Egypt både i 1956 og 1967. Stredet blir patruljert av våre 3 italienske marinefartøy, Coastal Patrol Unit, samordnet med overvåking fra en observasjonspost midt oppe på Tiranøya bemannet av den amerikanske bataljonen.

Mandatet gir MFO i oppdrag å overvåke at fartøyer har fri gjennomfart i Tiran-stredet. Dette gjelder også for israelske marinefartøy.

Kontrollen med sikkerhetsarrangementets militære begrensninger i sone A, B, C og D, blir utført av den sivile observatørgruppen og slik at alle soner er inspisert minst hver 14 dag. 5 - 6 team, hver på to observatører, sammen med en egyptisk offiser i sone A, B og C i Egypt, og sammen med en Israels offiser i sone D, i Israel oppsøker alle militære avdelinger skaffer oversikt over personellstyrken og fysisk teller alle våpensystemer, stridsvogner og alle pansrede kjøretøy som inngår i de fastlagte begrensninger. Hver 14 dag sender Force Commander verifikasjonsrapporter med resultatet av inspeksjonene til sjefen for liaisonavdelingene i både Egypt og Israel.

Oppdages brudd på avtaleverket i noen av sonene, blir dette nøye etterforsket og en eventuell "violationrapport" blir sendt fra Force Commander likelydende til begge parter. Dette behandles som konfidensielle handlinger overfor utenforstående. Partene er ansvarlig å korrigere eventuelle avtalebrudd og rapportere dette til MFO. Hendelser av prinsipiell karakter løftes til Director General som drøfter saken med de berørte regjeringer. Partene er ansvarlig for å korrigere eventuelle avtalebrudd innen 48 timer.

En samordnet "**Force Operations Order**" sikrer en døgnkontinuerlig og synlig MFO tilstedeværelse og operasjon i sone C gjennom bruk av land, luft og sjøstyrker og at alle sonene blir inspisert som beskrevet i mandatet.

BILDE NR 9 - TRAINING

Den multinasjonale karakteren er gjennomgående i hele styrkens organisasjon. De forskjellige nasjoners fagkompetanse og personellens tjenesteerfaring utnyttes og integreringen er med på å skape samhold og samarbeid samt en viktig felles lojalitet til MFO.

KLIKK

Med behov for enhetlige krav og en minstestandard i måten oppgavene løses på, har MFO utarbeidet egne treningsprogrammer for ledere og alle operative ledd. Operasjonsstaben har bl.a en trenings- og evalueringsseksjon og en informasjons- og "**Force Protection**" seksjon, med erfarne offiserer fra Canada, New Zealand, Australia og USA som driver denne opplæring og kontroll. Forhåndsinformasjon blir sendt til deltakerlandene ca 6 mnd før overføringen til Sinai for inkorporering i den nasjonale treningen. Ofte sendes også instruktører til deltakerlandene.

KLIKK

Ved ankomst til Sinai gjennomgår alle lavere ledere, sjefer, lag og tropper som skal ut på OP'er og de sivile observatørene forskjellige kurs før de får godkjenning for tjeneste ute i sektor. Alle vognførere må gjennomgå MFO vognføreropplæring for kjøring i Sinai.

KLIKK

Evalueringenteam foretar kontroll og tester hvert kvartal i hovedkvarteret og av alle bataljoner og andre operative ledd ute i felten.

Dette følges opp av Force Commanders inspeksjoner. I tillegg til å sikre en forsvarlig og ensartet operativ standard, bidrar treningen til å hindre tap av menneskeliv.

Gjennom så langt 18 år, har dessverre over 300 liv gått tapt. Det kan nevnes at den første Director General, Leaman Hunt, ble offer for et terroristangrep i Roma 15 februar 1984, 248 amerikanske soldater ble drept i en flyulykke på vei hjem fra Sinai 12 desember 1985.

Bilulykker og minefaren er fortsatt den største sikkerhetsrisikoen. Vi kjenner i dag til 74 minefelt i sone C og har over 180 uklarete områder hvor vi nøye holder styrkene borte fra.

Økonomi

BILDE NR 10 - GENERELT

Som nevnt forplikter partene og USA seg til, med hver sin tredjedel, å betale kostnadene for operasjonen. Dette forsterker Egypt og Israels ansvar ovenfor MFO og gjør dem naturlig nok interessert i hvordan pengene forvaltes. Director General har det overordnede ansvar for forvaltning og økonomistyring. Gjennom årlige konferanser mellom Egypt, Israel, USA og MFO i Roma, og hvor også alle deltakerlandene er representert, presenterer MFO årsrapport, reviderte regnskap og budsjettforslag for det kommende år og 4-5 årlige langtidsplaner for større investeringer, som kjøretøy, bygninger, informasjonssystemer ol. Egypt, Israel og USA godkjenner i tillegg planene og sikrer effektivitet og samordning av ressurser er stikkord som ofte preger dialogen mellom Director General og Force Commander. Ikke ukjente problemstillinger for ledere som også har økonomiansvar. Fra starten av, hvor Sinai lå der som en krigsskueplass, ble logistikken tilført og forsyningene i hovedsak innkjøpt gjennom de amerikanske forsyningsprogrammer og tilført pr skip og fly.

MFO har gjennom alle år lagt stor vekt på samordning og en så rasjonell drift som mulig. For eksempel bor alt personell som ikke er ute på OP i kun to hovedleirer. Med felles kjøkkendrift og samordning av alle administrative støttefunksjoner bidrar dette til betydelige reduserte driftsutgifter. I dag foretas 95 % av alle innkjøp av varer og tjenester i Egypt og Israel etter åpne ambudsprinsipper og fri konkurranse. Av ca 16 mill \$ som Egypt og Israel hver bidro med for driften av MFO i 1999 ble ca 14, 2 mill \$ ført tilbake til Egypt og ca 12,4 \$ ført tilbake til Israel i form av kjøp av varer og tjenester. Standarden på tjenestene og ytelsene er i dag god. Egypt og Israel ser at vi investerer i dem. Dette er ikke andres penger, men investeringer for fred av to naboer.

Nettopp økonomien tror jeg i fremtiden blir en meget viktig faktor for utforming av konsepter, samarbeid, organisasjon og materiellanskaffelse ved planlegging av multinasjonale operasjoner. MFO har nådd langt på dette området.

KONKLUSJON

Bilde nr 11 - Lesson learned

- MFO's fredsbevarende operasjon gjennomføres i dag i en atmosfære av partnerskap og tillit. Denne tillit og troverdighet som ofte er en kritisk mangelvare etter konflikter, kan vanskelig bygges ved bruk av avansert og fjernstyrt overvåkingsteknologi. Soldaten, mennesket som en synlig fredsbevarer i operasjonsområdet er fortsatt en helt avgjørende ressurs og brobygger.

KLIKK

- Før innsetting av fredsbevarende styrker må det være mulig å identifisere hovedpartene i konflikten. Partene må være interessert i fred og ville at en fredsbevarende styrke skal være der.

KLIKK

- Et klart og gjennomførbart mandat med rimelig balanse mellom oppdrag, miljø og tilgjengelige ressurser er viktig for å kunne lykkes.

KLIKK

- Enhetlig kommando- og klare ansvarsforhold overfor alle styrker i operasjonsområdet er avgjørende for en effektiv multinasjonal styrke. Skaper "Team spirit" og arbeid mot felles mål.

KLIKK

- Etablerte liaisonstaber både i styrken og hos partene skaper mulighet for kontinuerlig dialog. Informasjon er den fredsbevarende styrkes stridsmiddel

KLIKK

- Samordning av forsyningskonsepter og materiellanskaffelser kan gi betydelige reduksjoner i driftsutgiftene.

AVSLUTNING

BILDE NR 12 - AVSLUTNING (Samme bilde som nr 1)

Vi ser i dag fruktene av fredsavtalen mellom Egypt og Israel på begge sider av grensen. Flere og flere av beduinene både på Israels side og kanskje spesielt i nordre Sinai er i ferd med å bli bofaste bønder og frukt og grønnsak produsenter. Barna går på skole.

Gaza internasjonale flyplass er nettopp åpnet, her er moderne havneanlegg og gasskraftverk under bygging. Kyststripen i den søndre del av Sinai har på få år utviklet seg til et turisteldorado med arbeid for tusener av egyptere. Sharm El Sheikh har alt i dag flere turistsenger enn Oslo!

Egypt investerer milliarder av pund gjennom "the Sinai Development Plan", i bygging av kraftlinjer, olje og gassrørledninger, fremføring av vann, veier, jernbane og nye broer over Suezkanalen som skal gi infrastruktur til en befolkningsøkning fra dagens ca 400 000 til 4 millioner i år 2017. Hvor lenge MFO skal bestå og hvordan styrken skal utvikle seg bestemmes av partene. Som stabilisator og betrodd kontrollør av sikkerhetsarrangementet og freden mellom Egypt og Israel er den fortsatt en viktig hjørnestein i en uferdig fred i Midt-Østen.

De forente nasjoner er og bør være verdenssamfunnets beslutningsorgan for innsetting av internasjonale styrker i fredsoperasjoner.

Jeg ser MFO som et effektivt og troverdig unntak fra denne grunnleggende regel.

Takk for oppmerksomheten!